

כניסת שבת: 17:23

יציאת השבת: 18:22

לדעת ר"ת : 18:58

אורי וישעי

לרפואת הגאון רבי יעקב חי בן מרגלית בתוך שאר חולי עמך בית ישראל

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א
עורך: אלון ארביב ס"ט הערות ניתן לשגר לת"ד 613 נתניה-050-4136465 או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

עמרת פז

תורתנו הקדושה בפרשתנו מתארת את עלייתו של משה רבנו על הר סיני, ובתום הארבעים יום ירד משה רבנו מן ההר, ה' יתברך מודיעו כי נכשלו בני ישראל וחטאו בחטא העגל, ובלשון התורה אמר הקב"ה למשה רבנו, "לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים, סרו מהר מן הדרך אשר עשיתים".

ויש לשאול, שהרי מילת "מהר" היא לכאורה מיותרת בפסוק, ומיישבים חז"ל, שאמר ה' יתברך למשה רבנו, שעל ידי חטא העגל סרו מהר מן הדרך אשר צוותים, היינו שכביכול עברו ישראל מהר על כל התורה כולה, וזה אפשר רק על ידי עוון עבודה זרה, כי אדם הרוצה לעבור על כל התורה חס ושלוש, יצטרך להמתין לפסח כדי לאכול חמץ, וליום הכיפורים כדי שלא להתענות בו, מה שאין כן על ידי איסור עבודה זרה, מיידי אדם עובר על כל התורה כולה, משום שעל ידי עבודה זרה, הרי הוא כופר בכל התורה כולה.

ולכן אמרו חז"ל שבכל העבירות הקדוש ברוך הוא לא מצרף מחשבה למעשה, דהיינו שהמחשבה לעשות איסור בפני עצמה, אינה נחשבת כמו האיסור עצמו (מלבד מחשבת עריות שנאסרה במפורש) אבל באיסור עבודה זרה, עצם המחשבה לעבוד עבודה זרה נחשב לאיסור עבודה זרה, כי בחשוב איש לעבור איזה עבירה ח"ו, הוא פורש עצמו בזה רק ממצווה אחת מכל תרי"ג מצוות, ועדיין יש לו אחיזה בהשם בשאר מצוות ויעזרהו שלא יוציא מחשבתו לפועל, אך החושב מחשבת עבודה זרה, בזה הוא מפריש את עצמו מה' ומחליפו באחר, ושוב הוא נעקר מהכל ומחשבתו מצטרפת למעשה. (אלשיך)

ועוד טעם שעצם מחשבת עבודה זרה פוגמת מאד, משום שכל המצוות נצטוונו מפי משה שנצטווה מפי ה', חוץ מאיסור עבודה זרה שנצטוונו מפי השם יתברך בעצמו, לכן איסור עבודה זרה חמור מאד, ולכן גם בני נח (הגויים) נענשים אפילו על מחשבה לעבור על שבע מצוות בני נח, משום שהשם יתברך עצמו ציום לאדם הראשון.

הסיפור המרכזי בפרשה זו הינו סיפור חטא העגל, שחטאו ישראל ביום הארבעים למתן תורה. הפרשנים הקדמונים מדגישים בפנינו, שמרבית בני ישראל לא חטאו אותה שעה בחטא הכבד של עבודה זרה. האבן עזרא אומר: "חלילה שעשה אהרן עבודה זרה. גם ישראל לא ביקשו עבודה זרה, ולכבוד השם נעשה העגל. על כן בנה אהרן מזבח לפניו והכריז שיזבחו מחר לכבוד השם, וכן עשו כאשר ציווה". הרמב"ן כותב: "לא ביקשו העגל להיות להם לאל ממית ומחיה; אבל ירצו שיהיה להם במקום משה, מורה-דרכם. וכיוון שראו העם את משה (ברדתו מן ההר עם הלוחות), מיד הניחו את העגל ובעטו בו, שהניחו לו לשרפו ולזרות עפרו על פני המים, ולא היה מהם חולק עליו כלל".

דברים אלו עונים לנו על השאלה הנוקבת איך ירדו יוצאי מצרים ירידה תלולה כל כך ימים מטעים בלבד לאחר המעמד הנשגב של מתן תורה בסיני? לפי זה מתברר שמרבית בני העם לא בגדו חלילה באלוקי אבותיהם, ועשיית העגל לא באה אלא לצורך השגת מורה דרך במקום משה, שבטעות היו סבורים שמת. עם זאת היה מיעוט קטן בעם, שמנה שלושת אלפים איש, שעבדו את העגל לשם עבודה זרה; ואלה באו על ענשם הראוי מידי הלוים, נאמני משה. (מתוך פרפראות לתורה).

"לך רד כי שחת עמך" - מדרש

אמר רבי יצחק: מעשה באשה עירונית אחת, שהיתה לה שפחה כושית. ירדה השפחה למלאות מים מן המעיין, היא וחברתה. אמרה לחברתה: חברתי, למחר אדוני מגרש את אשתו ולוקח אותי לאשה. אמרה לה חברתה: למה? ענתה לה: בשביל שידיה מפוחמות (שחורות כפחם). אמרה לה חברתה: אי, שוטה שבעולם! ישמעו אזנייך מה שפיך מדבר. ומה אם אשתו, שהיא חביבה עליו ביותר, את אומרת מפני שראה ידיה מפוחמות שעה אחת רצה לגרשה; את - שכולך מפוחמת ושחורה ממעי אימך - על אחת כמה וכמה! כך: לפי שאומות העולם מקניטים לישראל ואומרים: אומר זה המירו כבודם בחטא העגל. אומרים להם ישראל: ומה אם אנו לשעה חטאנו, כך נתחייבנו; אתם - על אחת כמה וכמה!

מדוע היו הלוחות כתובים משני עבריהם?

סוחר נודע השכים פעם פתחו של רבי חיים אלעזר וקס, רבה של קליש, ושטח לפני בקשה מיוחדת במינה.

מורנו ורבנו! - קרא האיש בעיניים דומעות, הנני ידוע בציבור כאיש עתיר-נכסים; אך באחרונה הורע מצבי הכלכלי, וחרף עסקי המסועפים אני נמצא על סף פשיטת-רגל. שמא יורשה לי לעשות פעם אחת איזו אונאה מחוכמת בעסקה חשובה, שאני עומד לגמור בימים הקרובים, העשויה להעמידני מחדש על קרקע מוצקת!

הליכות מלכי

שואלין ודורשין בהלכות הפסח

א: איתא בגמ' (פסחים ו.) שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום, ר' שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות. מאי טעמא דתנא קמא, שהרי משה עומד בפסח ראשון ומזהיר על הפסח שני שנא' ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו, וכתיב ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם. מאי טעמא דרשב"ג, שהרי משה עומד בראש חדש ומזהיר על הפסח שנא' החדש הזה לכם ראש חדשים, וכתיב דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות וגו'. ופסק הש"ע כתנא קמא, שכתב בתחלת הלכות פסח "שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום".

ב: גם אם אדם למד את ההלכות האלו בשנים עברו, ישוב ללמודם בכל שנה מפני שהשכחה מצויה. ג: החיוב ללמוד הלכות קודם החג הוא גם על יחיד וגם על ציבור, אלא שהציבור לא צריך לבטל סדר לימוד קבוע בעבור זה, ודי בכך שיקצרו מעט מסדר לימודם הרגיל, וילמדו בו הלכות פסח. (עיין כה"ח וביאור להלכה שם).

ד: מותר לתלמידי חכמים ובני הישיבות להמשיך בסדר לימודם כל שלשים יום קודם הפסח ואינם צריכים להפסיק מסדר לימודים הרגיל בכדי ללמוד הלכות הפסח, מכל מקום ראוי ללמוד ולחזור על ההלכות על מנת שדברי התורה יהיו מחודדים (יבי"א ח"ב סי' כב)

ה: "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה". רובו של החודש ימים טובים: בראש חודש ניסן הוקם המשכן וי"ב יום הקריבו הנשיאים את קרבנם, בו נגאלו ממצרים ובו עתידין להגאל. ולכן יש בו הלכות מיוחדות. (ש"ע תכט סע' ב.)

ו: ימי ניסן הם ימי שמחה לישראל, בתקופות העבר ההווה והעתיד, כי באחד בניסן הוקם המשכן, ושנים עשר נשיאים של שנים עשר שבטי ישראל הקריבו את קרבנותיהם לחנוכת המזבח, ולמחרת היום השנים עשר, דהיינו ביום י"ג בניסן, היה יום אסרו חג שלהם, ויום י"ד בניסן הוא ערב פסח, ולאחר מכן שבעת ימי הפסח, ויום כ"ב בניסן הוא אסרו חג של הפסח, ובניין בית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו, יהיה ביום טוב ראשון של פסח, (ואף על פי שאסור לעסוק בבניית בית המקדש ביום טוב, מכל מקום, בית המקדש השלישי עתיד להיבנות בידי שמים, [ראה סוכה מא. רש"י למטה] וזה אפשר ביום טוב), וכפי שנאמר, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, וככתוב (מיכה ז, טו) פִּימִי צִאֲתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת, וחנוכת בית המקדש השלישי תמשך שבעה ימים, ותתקיים רק לאחר שבעת ימי הפסח, משום שאי אפשר לשמוח בחנוכת בית המקדש בימי פסח, שהרי אין מערבין שמחה בשמחה. נמצא שכל ימי חודש ניסן מקודשים לימי ששון ושמחה לישראל.

(מתוך הקונטרס "חקת הפסח")

קומי אורי-- נסים עשה לי

קווים לדמות ההוד הגה"צ עט"ר הרב נסים פרץ זי"ע

מצינו מעשה מדהים שהובא בקונטרס עמוד התפלה (עמ' כט) על הצדיק הקדוש רבנו נסים פרץ זי"ע, המעשה סופר על ידי הכותב הגאון רבי חיים גד עדני שליט"א, וכך פותח את המעשה: אחד מן החברים בעת נסיעות התעסק בקשר הציציות של טליתו, ולפתע סטה הרכב ממסלולו וארעה תאונה מחרידה שבה נפגע אותו חבר ת"ח אשר הובל מידידת לביה"ח במצב אנוש, והרופאים נלאו למצוא הפתח להחיותו.

ומספר הרב חיים גד, בהיותי בית מדרש לאה ורחל ברעננה, ערב י"ג באדר צום תענית אסתר קיבלתי טלפון בהול מבית החולים ונתבשרתי בבשורת איוב מחברי שנוכח ליד מיטתו של הפצוע כי הרופאים קבעו את מותו וביקשו שהודיע כי אפרסם לכל החברים ומכריו על מותו ותכף יודיעו על מועד ההלוויה.

בעת קבלת הבשורה הקשה עמדתי לי מורי ורבי הגה"צ ר' חיים שלום הקדוש זי"ע, ופניתי אל רבנו וסיפרתי לו דבר על הבשורה המרה, הרב זצ"ל הכיר את החבר וכן את אביו שהיו מחובשי בית המדרש, הרב הררה בדממה ולפתע החל לחייך ואמר לי הכל יהיה בסדר והוא יחיה, רק תאמר לו שיוסיפו לשמו את השם חיים, התפלאתי עד למאד והשתוממתי ואמרתי לרבי, אבל אמור שהוא מת, השיב לי הוא לא מת, הוא חי!! ואמנם לאחר כמחצית השעה הודיעו שנית כי קרה נס, תחיית המתים, חברנו חזר לחיים וכל זה לאחר שכבר הודעתי לחברי על מיתתו.

אמנם חזר לחיים, אך נותר ללא הכרה במצב של "צמח", החולה הועבר לבי"ח הדסה לחדר מבודד במכשירים בכל גופו.

ביום שישי אחד בהיותי בבני ברק בבית מדרשו של מורי ורבי ועט"ר הגה"צ רבי נסים פרץ זצוק"ל, פניתי אל הרב בחרדת קודש ואמרתי לו כבוד הרב, אולי נסע לבקר את החולה בירושלים, אולי הרב יעיר את חברנו. הרב השיב לי אם יש לך אמונה כזאת פשוטה ודאי שהוא יקום!!! נסע תכף ומדי. ואכן מיד נסענו לירושלים והגענו לפתח חדרו, שם מצאנו את אשתו ובני ביתו כשעצב נסוך על פניהם, אך מאחר וראו את כב' הרב פרץ זצ"ל שמחו שמחה גדולה.

הרב פרץ זצ"ל עמד לימין החולה והתפלל בדממה מעמקי לבו ומחשבתו, ומלמל תפילה חרשית וסכך ידיו על ראש החולה, לאחר כחמש דקות פקח החולה את שתי עיניו והסתכל לעברנו והפטיר ואמר: תזכו למצוות, ה' יברך אתכם.

ומרגע זה הועבר החולה לבית חולים שקומי, והיה צורך לשחזר את זכרוננו עד שחזר לאיתנו.

ד"ת לעילוי נשמת רבנו הגדול, הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל זצ"ל

לע"נ הגה"צ המקובל הרב נסים פרץ בן סוליקה זצ"ל

לע"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל

נתרם על ידי המשפחה

עלון זה יוצא בתרומת הגבירים היקרים החפצים בעילום שם, וברכתי שגורה להם, שה' ישלם פועלם, ותהי משכורתם שלמה מאת הבורא יתברך, העורך

